

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΓ΄

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκαστ. ἔτος καὶ εἶναι ἑτήσιαι. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 82.

4 Ἰανουαρίου 1887

Ο ΠΑΤΕΡ—ΙΩΣΗΦ

(Διήγημα τῆς Κας Ouida.—Μετάφρασις Α. Β.)

Α΄

Ἦτο ἡμέρα Ἰουνίου.

Οἱ γρύλλοι ἐτερέτιζον, αἱ χρυσαλίδες ἐπετέρυγιζον ἐπὶ τοῦ ὀρίμου σίτου, καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ στάχους ἐκλινον πίπτοντες ὑπὸ τὸ δρέπανον τῶν θεριστῶν. Διὰ τοῦ στενοῦ παραθύρου τοῦ σκευοφυλακίου τῆς ἐκκλησίας, ὁ πᾶτερ—Ἰωσήφ, νεαρὸς ἐφημέριος τοῦ ἁγίου Βαρθολομαίου ἐν τῷ χωρίῳ τῆς Μάρκας, ἐθεώρει σκεπτικὸς τὰς κλιτύας τῶν λόφων, οὓς διέβλεπε πέραν διὰ τῶν κλάδων κερασσίας καταπορφύρου ἐκ τῶν καρπῶν τῆς. Ἦτο πρώτη τοῦ θερισμοῦ ἡμέρα. Ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰργάζοντο εἰς τοὺς ἀγρούς, ἐν μέσῳ μορεῶν καὶ ἀμπελώνων. Γαλανὸς οὐρανὸς ἐφαίνετο προσμειδιῶν εἰς τοὺς θεριστάς, ὧν αἱ φωναὶ καὶ αἱ φαιδραὶ ἀνταποκρίσεις ἔφθανον εἰς τὰ ὦτα τοῦ ἱερέως ἐξασθενούμεναι ὑπὸ τοῦ ἀέρος καὶ τῆς ἀποστάσεως. Ἐνῶ ἔβλεπε καὶ ἤκουεν, ἀνεστέναζε. Καὶ ὅμως, ἂν ἤρωτάτο, θ' ἀπήντα ὅτι ἦτο εὐτυχής, καὶ ὅτι τίποτε δὲν τοῦ ἔλειπε.

Ἦτο ὠχρὸς καὶ ἱσχνὸς νέος, μείραξ σχεδόν, λεπτοὺς ἔχων τοὺς χαρακτῆρας τῆς μορφῆς, καστανοὺς δέ, σοβαροὺς συνάμα καὶ ἱλαροὺς τοὺς ὀφθαλμούς. Ἦτο υἱὸς ἀλιέως τῶν Ἐκβολῶν τοῦ Ἄρνου, μικροῦ χωρίου, ὅπου ὁ ποταμὸς συναντᾷ τὴν θάλασσαν ἐν μέσῳ κάκτων καὶ καλαμώνων, οἷους ἀσμενίζει ζωγραφίζων ὁ Κόστας. Τίς ὅμως ἠδύνατο νὰ εἴπῃ, ὅποιον καθαρὸν τυρρηνικὸν ἢ λατινικὸν αἷμα, καθαρισθὲν ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἔρρεεν ἔτι διὰ τῶν φλεβῶν του; Πόσαι κλασικαὶ μορφαὶ καὶ πόσοι κλασικοὶ χαρακτῆρες ἀπαντῶνται παρὰ τοῖς χωρικοῖς τῶν τυρρηνικῶν ἀκτῶν τῆς Μαρέμας!

Ἦ ἡμέρα ἐκείνη ἦτο ἡ τελευταία ἡσυχος ἡμέρα ἣν ἐμελλε νὰ διαγάγῃ ἐν Μάρκᾳ.

Ἀπεμακρύνθη ἄκων τοῦ παραθύρου, ὅτε ἡ προβεβηκυῖα γυνή, ἥτις ἐπεριποιεῖτο τὸν οἶκόν του καὶ ἐσάρωνε τὴν ἐκκλησίαν, ἤλθε καὶ τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι τὸ δειπνόν του ἦτο ἑτοιμόν. Ἦδύνατο βεβαίως νὰ δειπνήσῃ ὅπου τὴν ἠθέλην, ἀλλ' ἦτο συνήθεια ἐν Μάρκᾳ νὰ δειπνώσῃ τὴν εἰκοστὴν

τρίτην ὥραν, εἰς ὅλα δὲ τὰ ἰταλικά χωρία ἡ συνήθεια βασιλεύει δεσποτικῶς. Ἡ φράσις ἔτσι τὸ ἔχομεν ἐπιβάλλει καὶ δικαιολογεῖ πάντα, ὁ δὲ πᾶτερ—Ἰωσήφ δὲν ἐσυλλογίζετο βεβαίως νὰ τὴν παραβῇ. Πολλὰκις δὲν εἶχεν ὀρεξιν δι' ὅλου κατὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου, κ' ἐβαρύνετο φοβερὰ νὰ φάγῃ τὸν μαῦρόν του ἄρτον καὶ τὸ ρόφημά του τὴν ὥραν ἀκριβῶς, καθ' ἣν ἡ φύσις ἦτο περικαλλὴς καὶ ὁ οὐρανὸς παρῆχε θαυμάσιον θέαμα εἰς ἀχάριστον γῆν. Ὑπήκουεν ὅμως πάντοτε εἰς τὴν κλῆσιν τῆς Κάκιας, διότι μεταβολὴ τῆς ὥρας τοῦ δειπνοῦ θὰ τῇ ἐφαίνετο ἀσέβεια τρομερὰ καὶ αὐτόχρημα ἐπανάστασις.

Ἡ Κάκια ἦτο μικρὰ ἡλιοκαὴς γραῖα, ἀναδεδεμένη ἔχουσα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς κόρυμβον κόμης ψαράς. Κατήγετο ἐκ τῆς βορείου Ἰταλίας, διὰ τοῦτο δὲ καὶ τὸ φόρεμα καὶ τὸ περιώμιόν της ἦσαν μᾶλλον ἐπιμελεημένα ἢ ὅσον συνειθίζεται ἐν Μάρκᾳ. Εἶχεν ὑπηρετήσῃ πάντοτε εἰς οἰκίας ἐφημερίων. Ὅσάκις δὲ ὁ σκευοφύλαξ ἔλειπεν ἢ ἡσθένει, ἤξευρεν ἐκείνη κάλλιστα πῶς νὰ εὕρῃ ἕκαστον πρᾶγμα, τὸ βιβλίον, τὸν κώδωνα, τὸ κηρίον. Ἰσως καὶ θὰ ἐλειτούργει ἐν ἀνάγκῃ, ἂν τὸ φύλόν της τὸ ἐπέτρεπε. Εἶχε τὴν γλῶσσαν ἐξαίρετα τροχισμένην, καὶ ἦτο ἐνδομύχως ὑπερήφανος ὅτι εὐκαιρίας δοθείσης ἠδύνατο νὰ τὰ ψάλλῃ εἰς τὸν τοποτηρητὴν τοῦ Θεοῦ. Ἐν τῇ ἐνορίᾳ ἐκείνη πτωχῶν ἀνθρώπων ὁ ἐφημέριος ἐπρώτευε, καὶ ὅμως θὰ ἔτρεμεν ὡς πταίσαν παιδίον, ἂν ἡ Κάκια ἀνεκάλυπτεν αἶφνης, ὅτι εἶχε δώσει τὸν καλλίτερον χιτῶνά του εἰς ἐπαίτην, ἢ ὅτι ἐπάτησε διὰ λασπωμένων ὑποδημάτων τὸ πρὸ μικροῦ ὑπ' αὐτῆς καθαρισθὲν πλινθόστρωμα. Πολλὰ ἡγεμονεῖαι τοιαύτην ἔχουσι τὴν ἱστορίαν. Ἦδύνατο νὰ λύσῃ καὶ νὰ δέσῃ, νὰ εὐλογήσῃ ἢ νὰ καταρασθῇ, νὰ ἀπολύσῃ ἢ νὰ καταδικάσῃ τοὺς ἀμαρτωλοὺς, καὶ ὅμως οὐδὲν ἄλλο ἦτο μῦθα ταῦτα, ἐνώπιον τῆς γραίας ὑπηρετρίας του, ἢ παιδίον κᾶπως ἡλικιωμένον, ἐφ' οὗ καθίστα ἐπαισθητὴν τὴν ὑπεροχὴν της, καίτοι ἡσθάνετο πρὸς αὐτὸν μητρικὸν συνάμα καὶ φιλόσογον θαυμασμόν. Τὸν αὐθέντην της ἐθεώρει ὡς πτωχὸν τινα τῷ πνεύματι, — εἶδος ἀγγέλου, ἔλεγε ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

Ὁ πᾶτερ—Ἰωσήφ οὐτε ἐπιτήδειος ἦτο οὐτε σο-

φός. Εἶχε μάθει ὅσα τῷ ἤρκειον διὰ τὴν δώση τὰς ἐξετάσεις του καὶ τὴν ἰερωθῆ. Αὐτὸ μόνον κατεῖχε τὸ πενιχρὸν ἐφόδιον, ἀλλ' ἦτο ἱκανὸν διὰ τὸ χωρίον τῆς Μάρκας, ὅπου δὲν εἶχον δικαίωμα ν' ἀπαιτῶσι περισσότερα. Ἐξεπλήρου ἐν παντὶ ἀκριβῶς τὸ καθήκον του, ὅποιον τὸ ἐννόει, οὐδέποτε δὲ ἤθελε φαντασθῆ τὴν ἀμφιβόλη περὶ τῶν υποχρεώσεων τοῦ ἔργου του. Τὸ *Πιστεύω* του τῷ ἐφάνετο καθαρὸν καὶ σαφές ὡς ὁ ἥλιος, ἡ δὲ πίστις του ἦτο εὐπειθής ὡς πειθαρχοῦσα ψυχὴ οἰκουροῦ κυνός.

Ἦτο φύσις ποιητικὴ καὶ φιλέρημος. Ἡ θρησκεία κατεῖχεν αὐτὸν ὀλόκληρον, ἦτο δὲ ἀπεσπασμένος τοῦ κόσμου, αἰθεροβάμων καὶ τοσοῦτον ἀφελής, ὅσον τὰ ζῶα ἐκεῖνα τοῦ Θεοῦ, ἅτινα συνέζων ἄλλοτε μετὰ τοῦ ἁγίου Φραγκίσκου τοῦ ἐξ Ἀσσίσης. Ἡ μήτηρ του, γερμανὶς τὸ γένος, εἶχε νυμφευθῆ ὅτε ὑπηρετεῖ ἐν μικρῷ πανδοχείῳ τῆς Πίσης, οὕτω δὲ μετεῖχεν ὁ νεαρὸς ἐφημέριος, ὅσον ἰταλὸς καὶ ἂν ἦτο, τῆς ρεμβώδους γερμανικῆς κράσεως. Ἐν ταιαύτῃ ψυχῇ εἶχεν ὑπερβολὸν τὴν ἐπικρατήσῃ ἢ μεταφυσικῇ τῆς πίστεως χροιά, καὶ τὸ ἔργον του ἐθεώρει ἐπομένως ὡς θεῖαν τινὰ ἀποστολήν, φέρουσαν αὐτὸν ἀκατασχέτως εἰς ἀδιάκοπον θυσίαν πάσης γήινης ὀρέξεως, παντὸς ἐγωϊστικοῦ διαλογισμοῦ.

— Ποῦ νὰ ζήσῃ αὐτὸς μετὰ τὴν καλωσύνην του! ἔλεγεν ἡ γραῖα τοῦ οἰκονόμου.

Ἡ ζωὴ του ἦτο λίαν ἀπλὴ καὶ μονότονος. Τίποτε δὲν ἤλλασεν ἐν τῷ χωρίῳ, ἐκτὸς ἂν ἀνεχώρει τις, ὅστις οὐδέποτε σχεδὸν ἐπέστρεφεν. Οἱ κάτοικοι τῶν κοιλάδων ἐκεῖνων δὲν ἐξηναγκάζοντο ὑπὸ τοῦ κλίματος εἰς νομαδικὸν βίον, ὡς οἱ τῶν Ἀπεννίνων ἢ τῶν μαστιζομένων ὑπὸ τῶν πυρετῶν πεδιάδων. Ἡ Μάρκα εἶνε χωρίον ἀγροτικόν, ἐν χώρᾳ ὑγιεινῇ, ὅπου ἄνδρες καὶ γυναῖκες δύνανται νὰ διαμένωσι καὶ νὰ ἐργάζωνται καθ' ὅλον τὸ ἔτος, μὴ κινδυνεύοντες νὰ προσβληθῶσιν ἐξ ἄλλου πυρετοῦ, ἢ τοῦ ἐκ τῆς καταχρήσεως τοῦ νέου οἴνου περὶ τοῦ τέλους τοῦ φθινοπώρου. Οὔτε ἀναμνήσεις ἱστορικὰς ἔχει, οὔτε γραφικόν τι ἢ ἄξιον παρατηρήσεως. Εἶνε χωρίον ὅμοιον πρὸς ἐκατοντάδας τοιούτων ἐν τῷ τόπῳ, ἐν μέσῳ ἀμπελώνων καὶ σιτοφόρων ἀγρῶν, ἔχον τὴν ἀμαυρὰν μικρὰν τοῦ ἐκκλησίας, τὸ ἀσβεστόχειστον πρεσβυτερίον του, τὰς χαμηλὰς τοῦ οἰκίας, καὶ τὴν σιωπηλὴν καὶ κενὴν τοῦ ἔπαυλιν, — μέρος ἡσυχον, μακρὰν τῶν πόλεων κείμενον καὶ τῶν σιδηροδρόμων, χωρὶς τινος ἰδίας καλλονῆς, ἀλλὰ πλήρες φωτός, ἐν μέσῳ τοπειοῦ θαυμαστοῦ, ὅπερ οὐδεὶς ἐφάνετο ἐκτιμῶν πλὴν τοῦ νεαροῦ ἐκείνου καὶ ἀπλοῦ ἱερέως, τοῦ πάτερ-Ἰωσήφ.

Ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀνθρώπινον αἶσθημα, τὸ αἶσθημα τῆς φύσεως καὶ τῶν καλλονῶν αὐτῆς εἶνε τὸ παρέχον ἡμῖν τὰς μᾶλλον ἀμυγεῖς ἀπολαύσεις, ἅς οὐδαμοῦ δύναται τις ν' ἀγοράσῃ, ἀρκεῖ

δὲ μόνον ὅπως διεγείρῃ τοῦ δένδρου ὁ ψίθυρος καὶ τοῦ ρεῖθρου ὁ φλοῖθος. Ἀλλὰ τὸ δῶρον τοῦτο δὲν ἔχουσιν ἀκριβῶς εἰπεῖν οἱ Ἰταλοί. Πολλοὶ αὐτῶν προτιμῶσι τὸ ἀερίοφως τῆς λάμψεως τοῦ ἡλίου, ὑπολαμβάνουσι τὰ ὄρη ἀηδέστατα καὶ τὰς πόλεις θελκτικὰς, ἀπεχθάνονται τὰ δάση καὶ ἀγαπῶσι τὴν τύρβην τοῦ πλήθους. Ὑπάρχουσι βεβχίως καὶ ἐξαίρεσεις πολλαί. Πανταχοῦ ἀπαντῶνται ποιητικαὶ φύσεις, καίτοι πανταχοῦ εἶνε σπάνια. Ἐν Μάρκᾳ ὁ Ἰωσήφ ἦτο ἡ ἐξαίρεσις. Ἐσπέραν μεθ' ἐσπέραν τὸ θέρος ἐφάνετο πλανώμενος ἀνὰ τοὺς ἀγρούς, κρατῶν μὲν εἰς χεῖρας τὸ εὐχολόγιόν του, ἀλλ' ἀφρημένος τὴν καρδίαν ὑπὸ τοῦ χοροῦ τῶν λαμπυρίδων καὶ τοῦ φρίσσοντος φυλλώματος τῶν αἰγείρων, ὑπὸ τῶν καλαμῶνων οὐς ἐλύγιζεν ὁ ἄνεμος ἢ τῶν μικρῶν ἀργυρολαμπῶν ἰχθύων, οἵτινες ἐπήδων πολλὰς ὑπὲρ τὰ ῥηχὰ τὸ ποταμοῦ. Ἠγνόμε καὶ αὐτὸς διατὶ τὰ ἡγάπα ὅλα αὐτὰ τὰ πράγματα· ἴσως διότι τὸν ἀνεμίμνησκον τὰς ὄχθας τῶν Ἐκβολῶν τοῦ Ἄρνου. Ἀλλ' ὠμίλου ὅμως πάντα πρὸς τὴν καρδίαν του, ἣν ἐπλήρου δι' ἀορίστου τινὸς συγκινήσεως, μετεχούσης ἡδονῆς συνάμα καὶ ὀδύνης.

Ἀφοῦ ἐδείπνησε, μετέβη εἰς τὴν ἐκκλησίαν του, ἣν μικρὸς διάδρομος συνέδεε πρὸς τὸ πρεσβυτερίον. Ἡ ἐκκλησία ἦτο μικρὰ καὶ σκοτεινὴ, εἶχε δὲ ὠραίαν περίγυφον ἀγίαν Τράπεζαν, ἔργον ἀρχαίου καλλιτέχνου τῆς Σιένης. Ἀλλ' ὁ πάτερ-Ἰωσήφ δὲν ἦτο ἐμπειροπράγμων· εἰκὼν τοῦ Ῥαφαήλ ἂν ἐκρέματο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, δὲν θὰ τὴν παρεθέρει. Ἠγάπα μόνον τὴν ἐκκλησίαν του, ἀπλὴν καὶ γηραῖαν ὡς ἦτο, κ' ἐκήρυττε πολλάκις ἐν αὐτῇ λόγους παραδόξους, πλήρεις πάθους, οὐς οὐδεὶς τῶν ἐνοριτῶν του ἐνόει, μόλις δ' ἐνόει καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος. Ἡ φωνὴ του, γλυκεῖα καὶ βαθεῖα συνάμα, εἶχε παράδοξόν τινα μελαγχολικὴν κλαγγήν, ἐνῷ δὲ αἱ μαγικαὶ καὶ πῶς συγκεχυμέναι φράσεις του ἵπταντο ὑπὲρ τὰς κεφαλὰς τῶν ἀκροατῶν του, ὡς σμῆνος πτηνῶν πρὸς τὰ νέφη, ἢ ζῆσις καὶ ἡ ἁρμονία τῶν λόγων του συνεκίνουν ἀορίστως τὰς καρδίας αὐτῶν. — Χωρὶς ἄλλο, ἔλεγον καθ' ἑαυτοὺς, τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν θὰ τὸν καταχαίρωνται οἱ ἅγιοι. Ἡ δὲ Κἀκία, καθημένη παρὰ τὴν ἀγίαν τράπεζαν, κλίνουσα τὴν κεφαλὴν καὶ κρατοῦσα τὸ κομβολόγιόν της, διελογίζετο ἐνδομύχως, ἐνῷ ἤκουε τὸ ἀκατάληπτον ἐκεῖνο κήρυγμα :

— Παναγία μου! μ' ὅλα αὐτὰ τὰ ὠραῖα λόγια, εἰμπορεῖ νὰ φορέσῃ τὸ πουκάμισό του ἀνάποδα, ἂν δὲν ἔχω τὸν νοῦν μου!

Δὲν εἶχεν ἐσπερινόν, καὶ ὅμως ἐλησμονεῖτο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ του, κ' ἔβλαυε, τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, τὰ ἱερὰ σκεῦη, δι' εὐλαβούς καὶ τρυφερὰς χεῖρας. Ἐν τῷ μικρῷ ἐκείνῳ ἀγίαστῳ ἀνέπνεε τις ἡδύτατον ἄρωμα. Συνήθως ἡ θύρα ἔμενεν ἀνοικτὴ πρὸς τοὺς ἀγρούς, καὶ ἡ ὁσμὴ τοῦ ἀπ' αἰώ-

νων καέντος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ λιθάνου ἐμίγνυτο, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἔτους, πρὸς τὸ ἄρωμα τῶν ἡρανθέμων καὶ τῶν κυνροδόων, τοῦ νεοκόπου χόρτου ἢ τῶν πατουμένων σταφυλῶν. Ἡ Κάκια διεστῆρει ἐν αὐτῇ καθαριότητα τέρπουσαν τὴν ὄψιν. Τὸ ἀεικίνητον αὐτῆς σάρωθρον εἶχε διώξει τοὺς σκορπίους καὶ τὰς ἀράχνας, οἵτινες ἐπὶ πολλὰς γενεὰς εἶχον εὐαρέστως διατριφεῖν ὑπὸ τὰ καθίσματά της ἢ ἐντὸς τῶν σχισμᾶδων τῶν τοίχων της.

Ἀπὸ τῆς ἀφίξεώς του εἰς Μάρκαν οὐδὲν σπουδαῖον εἶχε συμβῆ. Γάμοι τινὲς μόνον, γεννήσεις πολλαὶ καὶ κηδεῖαι, καὶ οὐδὲν ἄλλο. Οἱ κατὰ τὸ Πάσχα ἐξομολογούμενοι ἔλεγον συνήθως κοινὰ ἁμαρτήματα: τοῦτο ἢ ἐκεῖνο εἶχον κλέψει, αὐτὸν ἢ ἐκεῖνον ἐζημίωσαν, ἐμέθυσαν ἢ ἐδάρησαν, —τόσον μόνον. Ἀπέλυεν αὐτοὺς πιστοποιῶν τὴν πνευματικὴν των ὑγίαν, καὶ τοὺς παρήγγελλεν ὅτι ἀπέλθωσιν ἐν εἰρήνῃ καὶ νὰ μὴ ἁμαρτάνωσι πλέον, βεβαιότατος, ὥς ἦσαν καὶ ἐκεῖνοι βέβαιοι, ὅτι τὸ προσεχὲς ἔτος θὰ ἐξωμολογοῦντο τὰ ἴδια.

Οἱ χωρικοὶ τῆς Μάρκας εἶχον μεγάλην ἰδέαν περὶ τῆς θεσκειᾶς των, ἐπίστευον τούτέστιν εἰς αὐτὴν ὡς εἰς σύμβολον μαγικόν, οὕτινος ἡ προσήκουσα χρῆσις ἠδύνατο νὰ θεραπεύσῃ πάντα μετὰ θάνατον. Ἀδύνατον ἦτο νὰ λείψουν ἐκ τῆς λειτουργίας τῆς κυριακῆς. Καὶ ἂν δὲ τυχὸν ἐκοιμῶντο κατὰ τὴν λειτουργίαν, ἢ ἐτρωγάλιζον ἀφυπνοῦντες κανὲν καρύδιον, ἢ ἐλησμόνου εἰς τὸ στόμα των τὴν καπνοσύριγγά των, οὐδόλως ἐμείνουν ταῦτα πάντα τὴν ἀδιάπτωτον αὐτῶν πίστιν εἰς τὴν θαυματουργὸν καὶ ἐξίλαστικὴν δύναμιν τῆς μυσταγωγίας. Ἄν τις τοὺς ἡρώτα, τί ἐπίστευον καὶ διατὶ τὸ ἐπίστευον, θὰ ἔξουν ἀμνηχάνως τὴν κεφαλὴν. Οἱ διαλογισμοὶ των ἐκυμαίνοντο ἐντὸς ἀμυδροῦ λυκόφωτος, ὅπου οὐδὲν καθαρῶς διεφάνετο. Ἡ μόνη σαφὴς των ἰδέα ἦτο ἡ τῆς Παναγίας. Ἐθεώρουν αὐτὴν ὡς μητέρα παγκόσμιον, ἥτις βεβαίως — ἂν ἐλατρεύετο μόνον ἀπταίστως — ἤθελεν εὐεργετῆσαι αὐτοὺς ἐν τῷ παρόντι καὶ τῷ μέλλοντι, ἀκριβῶς ὡς ἄλλοτε, κατὰ τοὺς παλαιούς χρόνους καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἐκείνων λόφων, ἐθεώρουν τὴν Δήμητρην οἱ πρόγονοὶ των.

Καὶ ὁ Ἰωσήφ αὐτός, μ' ὅσα καὶ ἂν εἶχε μά-
θει ἐν τῇ ἱερατικῇ σχολῇ,—δὲν ἐγνώριζε πλειό-
τερα. Ἀπήγγελλε τὰς λειτουργικὰς φράσεις οὐ-
δὲν ἀκριβῶς περὶ τῆς σημασίας των ἐνοῶν. Εἶχε
τὸ ἀόριστον συναισθημα, ὅτι ἡ αὐταπάρνησις καὶ
ἡ ἐθέλωσις ἦσαν τρεῖς εὐλογηταί, προσεπάθει δὲ
ὅσον ἡδύνατο νὰ σώσῃ τὴν ψυχὴν του, καὶ τὰς
ψυχὰς τῶν ἄλλων. Ἀλλὰ περαιτέρω ἔπαυε σκε-
πτόμενος. Ἡ περαιτέρω σκέψις ἦτο ἁμαρτία τρεῖς
τιμωρητέα. Ἐπειδὴ ὅμως οὔτε φαντασίας οὔτε
νοημοσύνης ἐστερεῖτο, σκληρῶς πολλάκις ἐβάστα-
νίζετο, βλέπων πόσον ὀλίγον ἐπέδρα εἰς τοὺς ἐνο-

ρίτας του ἡ θρησκεία, ἣν ἐκεῖνος μετὰ τοσαύτης ἐδίδασκεν ἀφοσιώσεως. Ὁ βίος αὐτοῦ ἐκείνην μόνον εἶχε κανόνα· διατὶ ὄχι καὶ ὁ βίος των; Διατὶ ἐβλασφήμουν δι' ὅλου τοῦ ἔτους, καὶ ἡπάτων καὶ συνεπλέκοντο; Ἦναγκάζετο νὰ παραδεχθῇ, ὅτι ἐξωμολογοῦντο εἰς αὐτὸν τὰς ἀμαρτίας των διὰ νὰ τὰς ἀρχίσωσιν ἐκ νέου ἀνετώτερον, καὶ ἀνεγνώριζεν ὅτι ἡ ἐξαέτις ἤδη ἐν Μάρκᾳ ἐργασία του κατ' οὐδὲν εἶχε μεταβάλλει τὸ χωρίον.

Ταῦτα σκεπτόμενος, καὶ τὰ ἐσκέπτετο νυκθι-
μερῶν, ἐκάθισεν ἐπὶ λιθίνου σκάμνου, ἔξω τῆς
ἐκκλησίας, καὶ ἤνοιξε τὸ εὐχολόγιόν του. Ὁ ἥλιος
ἔδυνεν ὀπισθεν τῶν λόφων, αἱ δὲ ξανθόπυρροι ἀ-
κτῖνες του, πίπτουσαι διὰ τῶν κυπαρίσσων ἐπὶ
τῆς ὁδοῦ, ἐσβέννυντο πρὸ τῶν ποδῶν του. Ἀη-
δῶν τις ἔψαλλεν ἐντὸς τοῦ ἐκ βάτων φράκτου·
σαῦρα ὠλίσθαινον διὰ τῶν βῶγμων τοῦ λιθοστρώ-
του, μακρὸς δὲ βλαστὸς αἰγοκλήματος, προκύ-
πτων ὅπῃς τινος τοῦ τοίχου, ἐξέτεινε μέχρως αὐ-
τοῦ τὰ λεπτὰ εὐώδη του ἄνθη. Πάντα περὶ αὐ-
τὸν ἦσαν πλήρη φωτὸς καὶ θερμότητος, καὶ ἡ
μικρὰ ἐκκλησία ἔμενε μόνη ἐν τῇ σκιά.

Εἶχεν ἀνοίξει τὸ εὐχολογίόν του, ἀλλὰ δὲν ἀνεγίνωσκεν. Ἐθεώρει τὰ ἐσπερινὰ νέφη, τοὺς κυανοπούς λόφους, τὴν φωταυγῇ ἀτμοσφαῖραν, καὶ ἠκροῶτο τοῦ ὅσματος τῆς ἀηδόνος, ἔχων τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ἐκστάσεως καὶ τῆς ῥέμβης, ὅπερ ὑπελάμβανε μὲν βλακειὰν ἢ Κάκκιαν, οὐδὲν δὲ ἄλλο ἢ το ἢ ἔκφρασις ἀορίστων διαλογισμῶν ψυχῆς ποιητικῆς, ἥτις οὔτε τὴν δύναμιν εἶχεν οὔτε τὴν ἐλευθερίαν νὰ ἀναλύσῃ ὅτι ἦσθάνετο.

— Τὸ ἄσμα τῆς ἀηδόνος τὸν ἰούνιον εἶνε ὄλως διαφορετικὸν παρὰ τὸν ἀπρίλιον καὶ μάϊον, διελογίζετο ὁ πτωχὸς ἐκεῖνος ἱερεὺς, εἰς ὃν ἡ φύσις εἶχε δώσει ὀφθαλμοὺς νὰ βλέπῃ καὶ ὦτα νὰ ἀκούῃ. Τὰ τερετίσματα τῆς εἶνε διαφορετικὰ καὶ ὁ ἦχος τῆς φωνῆς τῆς δὲν εἶνε ὁ ἴδιος. Τὴν ἀνοιξὶν ὑμναῖζει ἄσμα ἁσμάτων, ὡς τὸ τοῦ Σολωμῶντος, ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τοῦ θέρου τί ψάλλει ἄραγε ; Μήπως λυπεῖται ὅτι ἐπέρασεν ἡ ἀνοιξίς, ἢ μὴ μανθάνει τὰ μικρὰ τῆς πῶς νὰ τραγουδήσουν καὶ αὐτὰ τὸ ἐρχόμενον ἔτος ;

Καὶ ἤρχισε πάλιν ν' ἀκροᾶται τὸ ἡδυφωνότα-
τον τῶν ᾠδικῶν πτηνῶν, ἅτινα μαγεύουσι τὴν
γῆν. Ἡ ἀηδὼν ἐπανελάμβανε μὲ ὑπομονὴν τὸ ᾠ-
σμὰ της, καὶ τὸ ἤρχιζε πάλιν καὶ τὸ ἐπανελέγεν
ὅτε μὲν βραδύως ὅτε δὲ γοργῶς. Ἄλλη τις
φωνή, ἀσθενεστέρα καὶ γλυκυτέρα, ἐπανελάμβανε
πιστῶς τοὺς λαρυγγισμούς της καὶ ἐνίοτε ἔπαιον
ἀποτόμως ὁμοῦ καὶ αἱ δύο. Πρόδηλον ἦτο, ὅτι
ἐντὸς τοῦ ἀνηθύντος φράκτου ἡ ἀηδὼν ἐδίδασκε
τὸ μικρόν της. Πᾶς τις, ἀρκεῖ νὰ ἔχη ὅρεξιν,
δύναται ν' ἀκούσῃ τὰ ὠραῖα αὐτὰ μαθήματα,
καθ' ὅλον τὸν Ἰούνιον, ὑπὸ τὰς ροαῖς καὶ τὰς
μυρσῖνας.

Οἱ ἐν Μάρκᾳ ἰθεώρουσαν τὰς ἀηδόνας ὡς μικρὰ ζῶα, ἅτινα, ὡς πᾶν ἄλλο πτηνόν, προσρισμὸν εἶχον νὰ συλλαμβάνωνται διὰ τοῦ βρόχου καὶ νὰ τρώγονται ἢ νὰ πωλῶνται ἐντὸς κλωβοῦ ἀντὶ δέκα λεπτῶν. Ἄλλ' ἐγγὺς τῆς ἐκκλησίας οὐδεὶς τὰ ἐπέιραζεν. Ἐγνώριζον ὅτι ὁ ἐφημέριος ἡγάπα τὰ κελαδήματά των, ἀναμειγνύμενα σιγαλὰ πρὸς τοὺς ψαλμούς τῆς λειτουργίας.

Βυθισμένος οὕτω εἰς τὴν ἀκρόασιν τοῦ μουσικοῦ ἐκείνου μαθήματος, ὅπερ ἐγένετο ἐν μέσῳ ἀνθέων, ἀνεσκίρτησεν αἰφνης ὁ Ἰωσήφ, ἰδὼν σκιάν τινα διαβαίνουσαν τὴν φλιάν, καὶ ἀκούσας φωνὴν λέγουσαν πρὸς αὐτόν :

— Καλησπέραν, πάτερ Ἰωσήφ.

Εἶδε τότε γυναῖκα ἣν κάλλιστα ἐγνώριζε, γυναῖκα νεαράν, δεκαοκταετῇ μόλις, ὠραιότητα, ἥς ἔλαμπεν ἡ συμπαθὴς μορφή καὶ ἔσπινθηροβόλουν τὰ ἰλαρὰ πολλάκις ὡς κυνὸς ὅμματα, ἥς ἦσαν πορφυρᾶ τὰ χεῖλη καὶ ἀστράπτοντες ἐκ λευκότητος οἱ ὀδόντες. Ἦτο ἡ Ἐλευθερία, σύζυγος τοῦ μυλωθροῦ Τάσσου Τασσίλου. Ἐν Μάρκᾳ πολλαὶ γυναῖκες μόλις εἰκοσαετείς εἶνε μελαψαὶ ὡς μορέας καρπός, χάρις εἰς τὴν ὑπαίθρον ὑπὸ τὸν ἥλιον ἐργασίαν. Ἡ ἀτημέλητος κόμη των, ἡ παράλυτος ὀσφύς των καὶ τὰ διαρκῶς καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἀνηρτημένα ἀπὸ τῶν μαστῶν των παιδιὰ, παριστῶσιν αὐτὰς γραιὰς πρὶν ἢ νεάσωσιν. Ἀλλ' ἡ Ἐλευθερία εἶχε σῶμα θεᾶς, οὐδ' ὁμοίαζε πρὸς ἐκείνας. Ὀλίγον εἰργάζετο, ἐπεμελεῖτο τοῦ κάλλους της, δὲν εἶχε δὲ τέκνα καίτοι δεκαπενταετίς νυμφευθεῖσα. Τὸν Ἰωσήφ ἐγνώριζεν ἀπὸ πολλοῦ. Εἶχον ἔλθει ἀμφοτέρω ἀπὸ τῶν Ἐκβολῶν τοῦ Ἄρνου, τοῦτο δ' ἀπετέλει μεταξὺ αὐτῶν δεσμόν τινα ἀμοιβαίας συμπαθείας. Εὐχαρίστως ἀνεμνηνέσκοντο ἀμφοτέρω τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἔτρεχον ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, ἡλιαζόμενοι καὶ κοιμώμενοι ἐπὶ τῆς θερμῆς ἄμμου, κρυπτόμενοι δὲ περίτρομοι, ὁσάκις παρήρχοντο ἐγγὺς αὐτῶν αἱ κάμηλοι τοῦ βασιλέως, πρὸβάλλουσαι τὴν ἄσχημον αὐτῶν σκιάν ἐπὶ τῶν ἀπεράντων καλαμώνων.

Ἀνέπλαττεν αὐτὴν νεαρὰν κορασίδα, παρακολουθοῦσαν αὐτὸν διὰ τῶν γελαστῶν ὀφθαλμῶν της ὅτε ἐκείνος, μεῖραξ ἤδη, μετέβαινεν εἰς τὸ γυμνάσιον, ὅπως παρασκευασθῇ πρὸς τὸ ἐκκλησιαστικὸν στάδιον.

— Ὁ Ἰωσήφ! ἀνέκραζεν ἡ κόρη· τί ὠραῖος παπᾶς θὰ γίνῃ, νὰ μᾶς ξομολογῇ!

Καὶ διεῖρήνηντο εἰς γέλωτας, καὶ ἠκτινοβόλει ἐξ εὐθυμίας ἡ μικρὰ χαρίεσσα μορφή της, ὡς τὰ θαλάσσια κύματα ὑπὸ λάμποντα ἥλιον.

Τὴν ἐνθυμήθη διερεὺς καὶ κατεχάρη, ὅτε ὁ Τάσσος Τασσίλος, ὁ μυλωθρός, ἀπῆλθε νὰ ζητήσῃ γυναῖκα ἐξήκοντα μίλλια μακράν, καὶ τὴν ἐπανήγαγεν ἀπὸ τῶν Ἐκβολῶν τοῦ Ἄρνου εἰς τὸν μι-

κρόν του μύλον, ὃν ἔστρεψε μικρὸν ποτάμιον, τὸ μόνον ἐν Μάρκᾳ ρεῖθρον.

Ὁ Τάσσος Τασσίλος, μεταβάς ἡμέραν τινα δι' ὑποθέσεις του εἰς τὴν ἀκτὴν, εἶχε τὴν τύχην νὰ ἰδῇ τὴν ὠραίαν ἐκείνην κόρην, τὴν ἡρᾶσθωνίσθη, καὶ τὴν ἐνυμφεύθη ἀκόπως, διότι οἱ γονεῖς της ἦσαν πτωχοὶ ἄνθρωποι, οἵτινες ἐκέρδαινον τὴν ζωὴν των μετακομίζοντες ἄμμον διὰ τοῦ ἀμαξίου των. Εἶχε δ' ἐκείνη βαρυνθῇ νὰ περιπατῇ ἀσκεπῆς καὶ γυμνόπους· ἤσθάνετο ἀκατάβλητον ὄρεξιν, καὶ κατεβρόχθιζεν ἅπληστος καὶ αὐτῶν τῶν κάκτων τοὺς καρπούς. Ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο ὠραία, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπῆρχε νὰ τὴν θαυμάσῃ, πλὴν τῶν λάρων τοῦ αἰγιαλοῦ, τῶν ἀλιέων καὶ τῶν βυρλοτόμων, οἵτινες ἦσαν καὶ αὐτοὶ πτωχοὶ ὡς ἐκείνη.

Ὁ Τασσίλος ἦτο ἄσχημος, ἰσχνός, σχεδὸν ἤδη γέρων, ζῶν μόνον διὰ τὰ σακκία τῶν ἀλεύρων του καὶ τῶν ταλλήρων του τοὺς σάκκους. Ἡ Ἐλευθερία τὸν ἐμίσει, ἀλλ' ἐκείνος τὴν ἐλάτρευε καὶ τῇ ἐπέτρεπε νὰ δαπανᾷ ὅσα ἤθελεν εἰς καλλωπισμούς καὶ στολίδια. Ἦτο δέ, ἄλλως, ὁ μύλος ὠραία διαμονή. Εἶχε τοὺς τοίχους του χρωματισμένους, καὶ ἰτέας κύκλω κυπτούσας ἐπὶ τοῦ μυλαύλακος, ἐξωογόνουν δ' αὐτὸν οἱ ποτιζόμενοι κύκλω ἡμίονοι, καὶ οἱ ὀδηγοῦντες αὐτοὺς μεῖρακες, οἱ χωρικοὶ οἵτινες ἔφερον ν' ἀλέσωσι τὸν σῖτόν των, ὁσάκις εἶχε βρέξει τὸ θέρος καὶ ἦτο ἄφθονον τὸ ρεῦμα ὅπως στρέφη τὸν τροχόν. Ὅτε ἦτο ξηρασία, ἤργουν ὅλα· μόλις αἱ νῆσσαι καὶ αἱ φαλαρίδες εὕρισκον ποῦ νὰ πηλοδατήσωσι, περὶ τὰς ἀνατολάς τοῦ ἡλίου, ὁσάκις δὲν ἤρχετο εἰς τὸν μυλωθρὸν ἡ ἰδέα νὰ τὰς πυροβολήσῃ ἀπὸ τοῦ παραθύρου του.

— Καλησπέραν, πάτερ Ἰωσήφ! Ἐπανέλαβεν ἡ νεαρὰ γυνή, ἐν μέσῳ τοῦ ἥσματος τῶν ἀηδόνων καὶ τῶν χρυσῶν ἀκτίνων τῆς δύσεως.

Ὁ Ἰωσήφ ἡγέρθη μειδιῶν. Τὴν ἐβλεπεν εὐχαρίστως πάντοτε, διότι ἔφερε μαζὴ της μερίδα τινα τῆς παιδικῆς του ἡλικίας, τοῦ τόπου του, τῶν εὐδαιμόνων ἐκείνων ἡμερῶν, τῶν πρὸ τῆς ἱερατικῆς σχολῆς. Δὲν μετενόει ὅτι εἶχεν ἱερωθῇ ἀλλ' ἐνθυμεῖτο τὸν ἄλλοτε βίον του, κ' ἐξεπλήττετο ὅτι ἦτο αὐτὸς ἐκείνος ὁ ἄλλοτε ἐλαφρὸς τὴν καρδίαν μεῖραξ, ὅστις ἔτρεχε διὰ τῶν καλάμων ἵνα βυθισθῇ εἰς τὰ κύματα, τὸν φαιδρὸν ἥλιον ἔχων ὑπὲρ τὴν κεφαλὴν καὶ πρὸ αὐτοῦ τὸ ἄπειρον τῆς θαλάσσης.

— Τὶ δυσάρεστον συνέβη, Ἐλευθερία; ἠρώτησε βλέπων περιφροντὶ τὸ ὠραῖόν της πρόσωπον. Αἱ ἡμέραι της δὲν ἦσαν ἥρεμοι πᾶσαι. Ὁ σύζυγός της ἐφαίνετο ζηλότυπος, καὶ δικαίως, διότι ὁ μύλος του ἦτο τὸ γενικὸν ἐντευκτήριον πολλῶν νέων ἐρχομένων πολλάκις ἐξ ἀποστάσεως εἰκοσι μιλίων, καὶ ὁ Τασσίλος δὲν ἦτο δυνατὸν

νὰ κλείσῃ εἰς αὐτοὺς τὴν θύραν του, ἐκτὸς ἂν ἀπεφάσιζε νὰ μὴ ἀλέθῃ πλέον.

— Πάντα τὰ ἴδια, πάτερ Ἰωσήφ, ἀπήντησεν ἐκείνη, στηριζομένη εἰς τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας· γνωρίζεις τὸν Τασσίλον καὶ ξεύρεις πῶς μου φαρμακεύει τὴν ζωὴν μου.

— Δὲν εἶσαι πάντοτε φρόνιμη, κόρη μου, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ ἡπίως μειδιῶν.

— Πῶς νὰ ἦμαι πάντοτε φρόνιμη εἰς τὴν ἡλικίαν μου; ἀπήντησε ζωηρῶς ἡ νεαρὰ γυνή. Ὁ Τασσίλος εἶνε ζῶν, εἶνε τρελλός. Καμμίαν ἡμέραν θὰ μὲ κάμῃ ἐξω φρενῶν. Τοῦ τὸ εἶπα.

— Μ' αὐτὸν τὸν τρόπον δὲν θὰ τὸν κάμῃ καλλίτερον. Κρῖμα νὰ μὴ τὸ ἐννοῇς. Αὐτὸς σ' ἀγαπᾷ. Δὲν εἶνε πλέον νέος, καὶ ἡξεύρει ὅτι δὲν σὲ πολυμέλει δι' αὐτόν. Εἶνε σὰν νὰ ἔχῃ ἓνα ἀγκάθι εἰς τὸ σῶμά του, αἰσθάνεται ὅτι σὺ δὲν τὸν ἀγαπᾷς.

— Καὶ πῶς νὰ πιστεῦσῃ ὅτι μὲ μέλει δι' αὐτόν; εἶπεν ἐκείνη παραφόρως. Ποτέ μου δὲν ἠμπόρεσα νὰ τὸν ὑποφέρω. Εἶνε γέρον ὅσων τὸν πατέρα μου καὶ θαρεῖ ὅτι ἠμπορεῖ νὰ μὲ κλείσῃ ὅσων καλόγρηνα. Ἄν τὸν ἄκουα, δὲν ἔπρεπε νὰ βγαίνω ἀπὸ τὸ σπίτι. Δι' αὐτὸ πανδρεύεται κα-
νεῖς;

— Ὅταν κανεῖς πανδρεύεται, πρέπει νὰ κάμῃ τὸ χρέος του, εἶπεν ὁ Ἰωσήφ μετὰ τινος δειλίας, διότι συνησθάνετο κάλλιστα τὴν ἀσθένειαν τῶν συμβουλῶν του πρὸς τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν θέλησιν γυναικός, ἥτις γνωρίζει τὸ κάλλος τῆς καὶ τοὺς ἐραστάς της, καὶ παρασύρεται ὑπὸ τοῦ πάθους καὶ τῆς ματαιότητος.

— Εἴχαμεν πρὸ ὀλίγου μίαν σκηνὴν φοβεράν, εἶπεν ἡ Ἐλευθερία, μὴ ἀπαντῶσα εἰς τοὺς τελευταίους λόγους τοῦ ἐφημερίου. Ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸν κτυπήσω μὲ μαχαίρι. Ἦτον διὰ τὸν Φάλλον. Δὲν συνέβη τίποτε νέον μεταξύ μας, .. ἀλλ' ἐκεῖνος ποῦ νὰ πιστεῦσῃ! Φοβοῦμαι μήπως ὁρμήσῃ κημίαν ἡμέραν κατεπάνω τοῦ Φάλλου. Λέγει πῶς θὰ τὸ κάμῃ, καὶ δὲν εἶνε ἡ πρώτη φορὰ ποῦ...

— Αὐτὸ εἶνε τοβαρόν! εἶπεν ὁ Ἰωσήφ ὠχρότερος γινόμενος. Κόρη μου, σὺ αἶσαι πλέον ἐνοχος ἀπὸ τὸν Τασσίλον. Αὐτὸς τέλος πάντων ἔχει τὰ δικαιώματά του. Διατί δὲν τὸν διώκεις αὐτὸν τὸν νέον; Θὰ σὲ ἀκούσῃ.

— Θὰ μ' ἀκούσῃ διὰ κάθε ἄλλο πρᾶγμα, ἀλλ' ὅχι δι' αὐτό, ἀπήντησεν ἐκείνη μειδιῶσα πονηρῶς ὡς γυνὴ γνωρίζουσα ὅτι ἀγαπάται. Δὲν θὰ φύγῃ! Κ' ἔπειτα, διατί νὰ φύγῃ; Αὐτὸς ἐδῶ ἔχει ταῖς δουλειαῖς του. Ἐπειδὴ τάχα τὸν ζηλεύει ὁ Τασσίλος ὡς ἀνόητος;

— Εἶνε πραγματικῶς ἀνόητος νὰ τὸν ζηλεύῃ; εἶπεν ὁ Ἰωσήφ, ἐγείρων αἰφνης τοὺς ὀφθαλμούς καὶ θεωρῶν ἀτενῶς τὴν νεαρὰν γυναῖκα.

Ἡ Ἐλευθερία ἠρυσθίρσεν.

— Ἀλλὰ δὲν εἶνε πάλιν τὰ πράγματα ὅσον τὰ φαντάζεσθε, ὑπέλαβε μετὰ στιγμιαίαν σιωπὴν. Καὶ δὲν θέλω ἐγὼ νὰ μὲ κατηγοροῦν διὰ τὸ τίποτε. Ὁ Τάσος θὰ πάθῃ ὡς τὰ ὕστερα ὅ,τι φοβεῖται. Διατί νὰ μὲ πάρῃ; ἤξευρε ὅτι δὲν τὸν ἀγαποῦσα. Πτωχοὶ ἦμεθα εἰς τὸ χωριό μας, ἀλλ' ἦμεθα εὐτυχισμένοι καὶ εὐθυμοί. Διατί νὰ μὲ φέρῃ ἐδῶ μαζὶ του;

Καὶ δάκρυα ἀνέβλυσαν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς ἐπὶ τὰς φλογεράς αὐτῆς παρειάς. Ἐκατοστήν ἤδη φορὰν ἔλεγε τὰ δεινὰ τῆς εἰς τὸν Ἰωσήφ, ἐξομολογουμένη ἢ ἀλλ' αὐτοῦ, καὶ τὴν παλαιὰν αὐτὴν ἱστορίαν οὐδέποτε ἔδαρύνετο ἐπαναλαμβάνονσα. Οἱ γονεῖς τῆς ἔζων μακρὰν ἐκεῖ κάτω, ἐπὶ τῆς ἀκτῆς, οὐδεμίαν δὲ εἶχε φίλην ἐν Μάρκῃ, διότι δὲν ἦτο ἐντοπία καὶ αἱ γυναῖκες ἐζήλευον τὸ κάλλος καὶ τὸν ἀργόν τῆς βίον. Ὁ Ἰωσήφ τῇ ἐφαίνετο συμπατριώτης, φίλος, σχεδὸν συγγενής. Εἰς αὐτὸν λοιπὸν ἔλεγε τὰ παράπονά της. Ὁ ἱερεὺς, διελογίζετο, εἶνε σχεδὸν γυνή· εἶνε μάλιστα καὶ ἀσφαλέστερος ἐμπιστος.

— Εἶσαι ἀχάριστη, κόρη μου, εἶπεν ἐκεῖνος τότε, προσπαθῶν νὰ φανῇ αὐστηρός. Κατευχαριστήθης ὅταν ἐπῆρες ἄνδρα τόσον πλούσιον ὡς τὸν Τασσίλον. ἤξεύρεις δὲ ὅτι καὶ ὁ πατέρας σου καὶ ἡ μητέρα σου κατευχαριστήθησαν ἐπίσης. Δὲν ἦτον βέβαια ὁ ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἠμποροῦσες νὰ ἐπιθυμήσῃς, ἀλλὰ τοῦ χρεωστῆς ὅμως πάντοτε κᾶτι! τοῦ χρεωστῆς πολὺ μάλιστα. Δὲν σοῦ ὁμιλῶ τώρα ὡς ἱερεὺς, σοῦ ὁμιλῶ ὡς φίλος. Σ' ἐξορκίζω νὰ διώξῃς τὸν ἐραστήν σου. Ἄν δὲν τὸ κάμῃς, θὰ συμβῇ δυστύχημα, θὰ χυθῇ ἴσως αἷμα, καὶ σὺ θὰ ἦσαι ἡ αἰτία.

Ἡ Ἐλευθερία ἀπήντησε διὰ χειρονομίας ἐλεγχοῦσας παντελῇ ἀδιαφορίαν πρὸς τὰ ἐνδεχόμενα. Διετέλει ἐν στιγμῇ πεισμονῆς καὶ ἀπελπισίας. Εἶχε πρὸ μικροῦ σφοδρῶς ἐρίσει πρὸς τὸν σύζυγόν της, ἡγάπα δὲ τὸν Φάλλον Μελεγάρην, ἐπιστάτην τοῦ ἀπόντος κυρίου τῆς ἐπαύλεως. Ὁ Φάλλος ἦτο ὠραῖος νέος, ἔχων λομβαρδικὸν αἷμα εἰς τὰς φλέβας του, ὑψηλὸς καὶ ῥωμαλέος, εὐθυμὸς καὶ ἀμέριμνος, ἀντίθετος ἐν παντὶ πρὸς τὸν Τάσσον Τασσίλον, σιωπηρόν, δύσθυμον κ' ἔχοντα διπλασίαν ἡλικίαν τῆς γυναικὸς του.

Ὁ μύλος ἀπεῖχεν ἐν μόλις μίλιον τῆς ἐπαύλεως. Ὅσον δὲ ὁ Τασσίλος ἠδύνατο νὰ ἐμποδίσῃ τὸν νότον ἢ τὸν θαλάσσιον ἄνεμον, ἄλλο τόσον ἠδύνατο νὰ παρακωλύσῃ συγκοινωνίαν, ἢν ἡ γειτονεῖα καθίστα τόσῳ εὐκόλον. Ὁ ἐπιστάτης εἶχε μυρίκας ἀφορμὰς νὰ μεταβαίνῃ εἰς τὸν μύλον· ἂν ὁ μυλῶθρὸς τὸν ἐξῆυριζε καὶ τοῦ ἔκλειε τὴν θύραν του, δὲν ἠδύνατο ὅμως νὰ τοῦ ἀπαγορεύσῃ ν' ἀλιεύῃ εἰς τὸν ποταμόν, ἢ νὰ συνεννοηται διὰ συνθημάτων ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐπαύλεως, καὶ νὰ συμφωνῇ συνεντεύξεις ἐντὸς τῶν δασῶν ἢ τῶν ἀμπελώνων. Μόνον ἡ ἀναχώρησις ἐνὸς τῶν

δύο ἡδύνατο νὰ λύσῃ τὸ δράμα, ἀλλ' οὔτε ὁ Φάλλκος Μελεγάρης διάθεσιν εἶχε νὰ καταλίπῃ τὸπον, ὅπου ἐκράτουν αὐτὸν τὰ συμφέροντα καὶ τὸ πάθος του, οὔτε ὁ Τάσσος διανοήθη ποτὲ ν' ἀπαγάγῃ ἀλλαχοῦ τὴν γυναῖκά του. Εἶχε ζήσει εἰς τὸν μύλον τοῦ ὅλην τοῦ τὴν ζωὴν, καὶ ἀπὸ πέντε ἡδὴ γενεῶν εἶχον κατοικήσει αὐτὸν οἱ γονεῖς του. Οὐδέποτε τοιοῦτοι ἄνθρωποι ἀλλάσσουν διαμονήν· μένουσιν ὅπου εὐρίσκονται, ῥιζωμένοι ὡς δένδρα, ἀκίνητοι μέχρις οὗ τοὺς καταβάλλῃ ὁ θάνατος.

Ἐρειδομένη πάντοτε εἰς τὴν παραστάδα τῆς θύρας, καὶ παίζουσα μὲ κλωνίων ροιᾶς, οὔτινος οἱ ἀχύλες δὲν ἦσαν πορφυρότεροι τῶν χειλέων τῆς, ἢ Ἐλευθερία ἐξηκολούθει ὀδυνωμένη. Ὁ Ἰωσήφ παρήγει αὐτὴν πάντοτε, ἀλλὰ κάλλιον θὰ ἐπραττεν ἀποτεινὼν τὰς νοθεσίας του εἰς τὰς ὑπὸ τὸ πρόστεγον τῆς ἐκκλησίας χειλίδνας.

Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως, τῷ εἶπεν ἐκείνη τέλος ξηρῶς :

— Συλλογίσου καθήκοντα διὰ τὸν ἐαυτὸν σου, ποῦ εἶσαι ἅγιος ἄνθρωπος· ἐγὼ δὲν εἰμαι ἁγία, καὶ δὲν ἔχω ὄρεξιν νὰ χάσω τὰ ὠραιότερά μου χρόνια δι' ἓνα κκορροῖζικον ἄνθρωπον, ποῦ αἰωνίως μαλώνει.

— Ἀπατάσαι, κόρη μου, πολὺ, ἀπήντησεν ἐκείνος. Ἐρυθρίων δέ, χωρὶς καὶ αὐτὴς νὰ γνωρίζῃ διατί, προσέθηκε μετὰ τινος ἀμυχανίας :— Δὲν γνωρίζω ἀπὸ πάθη, ἀλλὰ γνωρίζω τί εἶνε τὸ καθήκον, καὶ τὸ ἰδικόν σου εἶνε καθαρῶτατον.

Ὀλίγον ἐγνώριζε τὴν φύσιν τοῦ ἀνδρός, οὐδόλως δὲ τὴν τῆς γυναικός· ἀλλ' ἐννόει ἀμυδρῶς, ὅτι ἡ Ἐλευθερία εἶχε περιέλθει εἰς τὴν κρίσιν ἐκείνην τοῦ βίου, καθ' ἣν ὅλη τῆς νεότητος αὐτῆς ἡ ζέσις ἐπανίστατο κατὰ τῆς σκληρότητος τῆς μοίρας τῆς. Ἡσθάνετο ὅτι δὲν ἡδύνατο νὰ παραστήσῃ εἰς αὐτὴν τὸ καθήκον ἄλλως ἢ ὡς πράγμα τι ἀπεχθές, ἐνῷ τὸυναντίον οἱ κίνδυνοι αὐτοὶ καὶ αἱ δυσχέρειαι αἵτινες περιεκύκλουν τὸν ἔρωτά της καθίσταν αὐτὸν ἔτι γλυκύτερον καὶ μᾶλλον ἀπροσμάχητον. Ἦτο φλογερά, ἐμπαθὴς καὶ τολμηρὰ φύσις ἡ νεαρὰ γυνή. Οἱ κίνδυνοι τῶν σχέσεών της δὲν τὴν ἐτρόμαζον, ἐνῷ τὸυναντίον ἡ ἀδιαφορία, ἣν ἀπὸ χρόνων πολλῶν ἠσθάνετο πρὸς τὸν σύζυγόν της, εἶχε τραπῇ εἰς μῖτος.

— Οὔτε ἀπὸ ξύλον οὔτε ἀπὸ πέτραν εἰμαι, νὰ ζῶ τὴν ζωὴν μου χωρὶς ἀγάπην ! ἐφώνησε μετ' ὀργῆς καὶ περιφρονήσεως.

Ἐπίβασα δὲ πέραν ὑπὲρ τὸν φράκτην τὸ κλωνίον τῆς ροιᾶς, ἐθεώρησε περιφρονητικῶς καὶ συμπαθῶς συνάμα τὸν Ἰωσήφ, καὶ τὸν ἀφῆκε.

— Τί καταλαμβάνει αὐτὸς ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα ; διελογίζετο· αὐτὸς εἶνε ἅγιος, δὲν εἶνε ἄνθρωπος.

Ὁ Ἰωσήφ τὴν παρηκολούθει διὰ τοῦ βλέμματος, μακρυνομένην διὰ μέσου τῶν κυπαρίσ-

σων. Ὁ ἥλιος εἶχε δύσει καὶ αἱ τελευταῖαι τοῦ ἀκτίνες περιέβαλλον δι' ἰλαροῦ φωτός τὴν εὐσταλὴ μορφήν τῆς νεαρᾶς γυναικός. Εἶχε τὸ εὐχαρι καὶ ἔνετον βῆμα τῶν νέων ἰταλίδων, αἵτινες μέχρις ἡλικίας δεκαπέντε ἐτῶν δὲν ἐφόρεσαν ὑποδήματα, ἡ δὲ ἐσπερινὴ ἀμφιλύκη ἀντανεκλάτο ἐπὶ τῆς καστανῆς τῆς κόμης, τοῦ λεποφυοῦς τῆς τρχήλου καὶ τῶν ἡδυπαθῶν αὐτῆς μελῶν. Ὁ Ἰωσήφ τὴν ἐθεώρει. Ἐντύπως αἰφνίδιος πόθου καὶ ἄλγους συνάμα τὸν κατέλαβε, κ' εὐθὺς ἀμέσως ὀδυνηρὸν συναίσθημα ἀμαρτίας. Ἀπέστρεψε τὸ βλέμμα, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἵνα προσευχηθῇ.

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, καθ' ἣν στιγμὴν ἀφίππευεν ὁ Φάλλκος Μελεγάρης, τῷ εἶπεν ὅτι ὁ ἐφημέριος τὸν ἀνέμενε.

Ἡ ἔπαυλις εἶχεν ἰδεῖ ἄλλοτε ἡμέρας λαμπρότητος, ἀλλὰ σήμερον οὐδὲν ἄλλο ἦτο ἢ κτήμα νεαροῦ πατρικίου, τοῦ Σέρ Βάλδα, δαπανῶντος ἀμερίμνως ἐπὶ ξένης τὰς πενιχρὰς αὐτοῦ προσόδους, οὐδέποτε μεταβαίνοντος εἰς τὰ κτήματα καὶ ἀποδεχομένου ἀνεξελέγκτως τοὺς λογαριασμοὺς οὓς ἠυδόκουεν ἐνίοτε νὰ τῷ στέλλωσιν οἱ ἐπιστάται του.

Ὁ Φάλλκος Μελεγάρης κατῴκει εὐρέα δώματα τοῦ ἰσογείου ὀρόφου τῆς ἐπαύλεως, κοσμούμενα διὰ τοιχογραφίων, θολωτὴν ἔχοντα τὴν στέγην καὶ γλυπτὰς τὰς κορωνίδας, μεγάλας δὲ κλίνας τιμητικὰς μετὰ κατεσχισμένων μεταξωτῶν παραπετασμάτων καὶ τοίχους ἐστρωμένους διὰ σθητοβρώτων ταπήτων. Ἡ μικρὰ στρατιωτικὴ τοῦ κλίνης, μία τράπεζα καὶ ὀλίγα καθέδραι ἦσαν ὅλως ἀσυμβίβαστοι πρὸς τὰ παλαιὰ ἐκεῖνα μεγαλεῖα, ἀλλ' εἰς αὐτὸν ἦτο τοῦτο πάντῃ ἀδιάφορον. Ἠγάπα μὲν κἄπως τὰ λείψανα ἐκεῖνα ἐκλιπούσης μεγαλειότητος, ἀλλ' οἱ διαλογισμοὶ του ὅλοι ἦσαν εἰς τοὺς ἔρωτάς του, εἰς τὴν σύζυγον τοῦ Τάσσου Τασσίλου. Ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῆς ἐπαύλεως ἡδύνατο νὰ βλέπῃ τὸν παρὰ τὴν ὄχθην τοῦ ποταμίου μύλον, διενυκτέρευε δ' ἐκεῖ πολλάκις τὸ θέρος, θεώμενος τὰ φῶτα, ἅτινα ἐδείκνυν εἰς αὐτὸν τὴν κατοικίαν τῆς Ἐλευθερίας.

Ἦτο εἰκοσιπενταετής, ἐμπαθῶς ἐρωτευμένος, καὶ ὁ ἔρως του ἠῤῥαζεν ἔτι ἐκ τοῦ αἰσθήματος ὅτι ἦτο ἐνοχος.

Ὁ Φάλλκος ἦτο ὑψηλός, εὐσωμος, ὠραίαν ἔχων κόμην καὶ γαλανοὺς ὀφθαλμούς. Ὡς πρὸς τὴν χαρακτῆρα, οὔτε καλλίτερος ἦτο οὔτε χειρότερος τῶν ὁμηλικῶν του. Ὡς ἐπιστάτης ἦτο ἱκανῶς τίμιος, ὡς ἐραστὴς ἐντελὲς εἰλικρινής.

Εἰσῆλθε ταχεῖ τῷ βήματι εἰς τὴν μεγάλην αἴθουσαν ὅπου ἀνέμενεν αὐτὸν ὁ ἐπισκέπτης του. Ὑπέθετεν ὅτι ὁ ἐφημέριος εἶχεν ἔλθει νὰ ζητήσῃ ἄνθη διὰ τὴν ἐορτὴν τῶν ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου ἧτις ἐτελεῖτο μεθαύριον. Ὅσον παρημελημέ-

νοι καὶ ἄν' ἦσαν οἱ κῆποι τῆς ἐπαύλεως, εἶχον ὁμῶς πάντοτε ἄνθη ἄφθονα, ἐκ τῶν μὴ ἀπαιτούντων καλλιέργειαν, κρίνα καὶ λαβαντίδας, ῥόδα, μαγνολίεας καὶ δάφνην.

— Καλησπέραν, ἅγιε πάτερ, εἶπε βλέπων τὸν Ἰωσήφ. Μοῦ κάμνετε τιμὴν. Εἰμπορῶ νὰ σὰς χρησιμεύσω εἰς τίποτε ;

Ὁ Ἰωσήφ ἐθεώρησεν αὐτὸν περιέργως. Ἐως τότε οὐδέποτε τὸν εἶχε προσέξει. Τὸν εἶχεν ἰδεῖ παρερχόμενον ἐπιπτον, τὸν εἶχεν ἰδεῖ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. Ἐνίοτε τοῦ εἶχεν ὁμιλήσει, κατὰ τὰς ἐορτάς. Σήμερον ὁμῶς τὸν ἐθεώρησεν ἀτενῶς, καὶ τῷ εἶπεν ἄνευ προοιμίου.

— Ἦλθα νὰ σὰς ὁμιλήσω διὰ τὴν Ἐλευθερίαν, τὴν γυναῖκα τοῦ Τασσίλου.

Ὁ νέος ἠρυθρίασε καὶ ἔμενε σιγῶν.

— Σὰς ἀγαπᾷ ! ἐξηκολούθησεν ὁ ἱερεὺς.

Ὁ Φάλλκος ἀπήντησε διὰ χειρονομίας ἐμφανύσης ὅτι δὲν ἀνῆκεν εἰς αὐτὸν νὰ βεβαιώσῃ ἢ νὰ ἀρνηθῇ.

— Σὰς ἀγαπᾷ, ἐπανελάθεν ὁ πάτερ-Ἰωσήφ.

Ὁ Φάλλκος ἐμειδίασεν αὐταρέσκως, ὑποσημαίνων ἄκων αἰσθημα κατακτῆσεως. Ἄλλ' ὁ ἔρωσ τοῦ ἦτο εἰλικρινὴς ἐπίσης καὶ σφοδρὸς.

— Ὅχι ὅσον τὴν ἀγαπῶ, εἶπε παραφόρως, μὴ ἀναλογιζόμενος καὶ τίς τὸν ἤκουε.

Ὁ Ἰωσήφ συνωφρυνήθη.

— Εἶνε σύζυγος ἄλλου, ἀπήντησεν αὐστηρῶς.

Ὁ Φάλλκος ὕψωσε τοὺς ὤμους, ὡς ἂν ἔλεγε : καὶ εἶνε τοῦτο λόγος νὰ μὴ τὴν ἀγαπῶ ;

— Πῶς θὰ τελειώσουν ὅλ' αὐτά ; ὑπέλαθεν ὁ ἱερεὺς.

Ὁ ἐραστής ὑπεμειδίασεν.

— Θὰ τελειώσουν πάντοτε ὅπως δῆποτε, ἀπήντησεν ἀδιαφόρως.

Ὁ Ἰωσήφ ὠπισθοχώρησεν ἐν βῆμα, ὡς ἂν εἶχε προσβληθῇ.

— Ἦλθα νὰ σὲ παρακαλέσω νὰ φύγῃς ἀπὸ τὴν Μάρκαν . . .

Ὁ νέος ἐθεώρησεν αὐτὸν ἐκπληκτος, εἶτα δὲ γελῶν ἀλαζόνως,

— Κύριε ἐφημέριε, εἶπεν ἀνυπομόνως, εἰσαι ὁ φύλαξ τῶν ψυχῶν μας, δὲν ἔχει ἀμφιβολίαν, ἀλλὰ τὸσον μόνον . . . — Ὁ Τασσίλος σ' ἔσται-λεν ; . . . ἢ αὐτῇ ; προσέθηκε, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἤστραψαν ἐξ ὑποψίας.

— Κανεῖς δὲν μ' ἔστειλε.

— Τότε λοιπὸν διατί ; . . .

— Διότι, ἂν δὲν φύγῃς, θὰ χυθῇ αἷμα. Ὁ Τασσίλος δὲν εἶνε ἄνθρωπος νὰ ὑποχωρήσῃ. Γνωρίζω τὴν Ἐλευθερίαν ἀπ' ὅτου ἦτον μικρά, ἐγεννήθημεν καὶ οἱ δύο εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἄρνου. Εἶνε φύσις ἐμπαθὴς ἀλλ' ἐλαφρά. Ἄν φύγῃς, θὰ λησμονήσῃ. Ὁ Τασσίλος εἶνε ἄνθρωπος σκληρὸς, ἀλλὰ τῆς δίδει ὅ, τι ἔχει. Κ' ἔχει δικαίωματα εἰς αὐτὴν ὁ Τασσίλος, διότι τῆς ἐφάνη γενναῖος

καὶ καλὸς, κατὰ τὴν φύσιν του, ἐννοεῖται. Σὺ εἶσαι ξένος, καὶ δὲν θὰ κάμῃς ἄλλο τίποτε παρὰ νὰ τὴν βλάψῃς . . . Σοῦ εἶνε εὐκολὸν νὰ εὕρῃς ἔρωτα ἄλλον, μακρὰν ἀπ' ἐδῶ. Διατί δὲν θέλεις νὰ φύγῃς ; Ἄν τὴν ἀγαποῦσες, ἀληθῶς, δὲν θὰ ἐδίσταζες.

Ὁ Φάλλκος ἐγέλασε.

— Φίλτατε πάτερ Ἰωσήφ, εἶπεν, εἶσαι ἅγιος ἄνθρωπος, ἀλλὰ δὲν ἐννοεῖς ἀπὸ ἀγάπην.

Ὁ Ἰωσήφ ἐσκίρτησε. Δεύτερον ἤδη τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἤκουε τοιοῦτον λόγον.

— Ἀγάπη εἶνε αὐτῇ ; ἠρώτησε μετὰ σιγῆς αἰσθημα. Τὴν ἀγαπᾷ λοιπὸν, ἀπὸ τὴν ἐκθέτει εἰς τὸν κίνδυνον νὰ τὴν φονεύσῃ ὁ σύζυγός της ; Σοῦ τὸ λέγω καὶ πάλιν, ὁ Τασσίλος δὲν εἶνε ἀπ' ἐκείνους οἱ ὅποιοι δέχονται ἀτάραχοι τὴν ἀτιμίαν των.

— Καὶ ποῖος ἐρωτᾷ τί θὰ κάμῃ ὁ Τασσίλος ; ἐφώνησε παραφόρως ὁ νέος. Μίαν τρίχα της νὰ ἐγγίσῃ, εἶνε τελειωμένος.

— Ὅλ' αὐτὰ εἶνε λόγια. Δὲν ἤμπορεῖς νὰ ἐπανορθώσῃς ἐν ἐγκλημα μὲ ἐν ἄλλο, δὲν ἤμπορεῖς νὰ ὑπερασπισθῇς μίαν γυναῖκα κατὰ τῆς δικαίως ἐκδικήσεως τοῦ ἀνδρός της. Ἐν μόνον μέσον σοῦ μένει νὰ τὴν σώσῃς ἀπὸ τὸν κίνδυνον εἰς τὸν ὅποιον τὴν ἐξέθεσες, — νὰ φύγῃς.

— Ὅσον θὰ φύγῃ αὐτὸ τὸ σπίτι ἀπ' ἐδῶ, ἄλλο τόσον θὰ φύγῃ καὶ ἐγώ ! Ἀφῆσέ με, . . . πῆγαινε ! προσέθηκεν ὁ γίλος. Αὐτὸ δὲ ἔλειπε ! νὰ φύγῃ ὅταν σκύλος ἀπὸ φόβον τοῦ Τασσίλου. Νὰ τὴν ἀφήσω μόνην, διὰ νὰ μὲ καταρᾶται ὡς δειλὸν καὶ ἄπιστον ! Νὰ φύγῃ, ἐνῶ ὅλη μου ἡ ζωὴ, ἡ ψυχὴ μου, τὸ φῶς μου εἶνε εἰς τὴν Μάρκαν ; Ἄκουσε πάτερ Ἰωσήφ, καλὸς εἶσαι, ἀλλὰ εἶσαι ἀνόητος . . . Συγχώρησέ με, ὅτι σοῦ ὁμιλῶ τοιοῦτοτρόπως, ἀλλ' εἶμαι ἐξω φρενῶν . . .

— Δὲν πιστεύεις σὺ λοιπὸν εἰς καθήκοντα ;

— Πιστεύω εἰς τὸ καθήκον τιμίου ἐραστοῦ, ὑπέλαβε βιαίως ὁ Φάλλκος, καὶ τὸ καθήκον αὐτὸ εἶνε νὰ κάμῃ κανεὶς ὅτι ἐπιθυμεῖ ἡ ἐρωμένη. Αὐτὴ ἡ δυστυχὴς εἶνε δεμένη μ' ἓνα ἄθλιον, εἶνε δυστυχισμένη καὶ δὲν ἔχει οὔτε παιδιὰ νὰ τὴν παρηγοροῦν καὶ νὰ τῆς δίδουν θάρρος. Εἶνε ὅταν ὠραῖο λουλοῦδι κλεισμένον μέσα εἰς ὑπόγειον, καὶ μ' ἀγαπᾷ, ἐμένα . . . καὶ σὺ μοῦ λέγεις νὰ φύγῃ ! Κύνταξ, πάτερ Ἰωσήφ, τὴν ἐκκλησίαν σου καὶ μὴν ἀνακατεύεσαι εἰς τοὺς ἔρωτας τῶν ἄλλων. Τί ξεύρεις ἢ σεβασμιότητος σου ἀπ' αὐτὰ τὰ πράγματα ; Συγχώρησέ με, ἂν εἶμαι ἀπότομος. Σὺ εἶσαι ἓνας ἅγιος παπᾶς, ἀλλὰ ἀπὸ ἀνθρώπους καὶ γυναῖκες δὲν γνωρίζεις τίποτε.

— Ὀλίγα πράγματα γνωρίζω, ὑπέλαθεν ἡπίως ὁ Ἰωσήφ.

Ἦτο ἐντελῶς ἀποθεαρρημένος. Ὁ νέος ἐκεῖνος, ὁ σχεδὸν ἡλικιώτης του, ἀλλὰ τοσοῦτον πλήρης ζήσεως, σθένους καὶ ἀγανακτῆσεως, το-

σοῦτον ὑπερήφανος ὅτι ἡγαπᾶτο, τοσαύτην ἔχων πρόφασιν νὰ μείνῃ ὅπου ἦτο ὁ ἔρωσ του, ἀντὶ παντὸς κινδύνου, ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἐδέσποζεν αὐτοῦ, ἐν πλήρει συναισθήματι τοῦ θριάμβου του καὶ τῆς ἰσχύος του, ἣν ὁ ταλαίπωρος ἱερεὺς ἐφθόνηι χωρὶς νὰ τὴν ἐννοῇ. Ἦτο ἀμαρτία βεβαίως, τὸ ἥξευρε καὶ τὸ ὠμολόγει, ἀλλ' αὐτὸ ἀναντιρρήτως ἦτο ἡ ἰσχύς, ἡ ζωή, ἡ ἀνδρότης.

Εἶχεν ἔλθει νὰ ἐπιτιμῇ καὶ νὰ ἐλέγξῃ, νὰ φέρῃ εἰς μετάνοιαν τὸν πείσμονα ἐκεῖνον ἐραστὴν· καὶ ὅμως ἔστατο ἐκεῖ ἐνώπιόν του, ἀσθενὴς καὶ καταβεβλημένος, καὶ ἠσθάνετο ἑαυτὸν ἀδύνατον καὶ ἀμαθῆ ὡς παιδίον. Πᾶσα ἡ προμήθεια τετριμμένων ἐπιχειρημάτων, ἅτινα ὑπηγόρευεν αὐτῷ ἡ θρησκευτικὴ του πίστις, τῷ ἐφαίνετο ματαία καὶ κενὴ ὡς κελύφη καρύων, ἐνώπιον τῆς ζέσεως ἐκείνης καὶ τῆς ὁρμῆς τοῦ πραγματικοῦ βίου.

Ὁ ἀνὴρ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ ἐκείνη ἡγαπῶντο, καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐπὶ γῆς ἐφρόντιζον. Σιγῶν κατέλιπε τὴν ἑπαυλιν, καὶ μόλις ἀπεχαιρέτισε διὰ νέυματος.

(Ἔπεται συνέχεια).

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Α'

Μετὰ τὴν ἐπανάστασιν τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1862, τῆς ἄμεσος συνέπεια ὑπῆρξεν ἡ ἐκθρόνισις τοῦ Βασιλέως "Οθωνος Α'", ἡ Προσωρινὴ Κυβέρνησις συνεκάλεσεν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν, ὅπως κα-
νονισθῶσιν ὀριστικῶς τὰ τῆς πολιτείας, διὰ τῆς ψηφίσεως νέου Συντάγματος, καὶ διὰ τῆς ἐκλογῆς νέου Ἡγεμόνος, προσδιώρισε δὲ ὡς ἡμέραν ἐνάρξεως τῶν συνεδριάσεων τῆς Συνελεύσεως τὴν 10ην Δεκεμβρίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους.

"Ἀμα ἐγένετο γνωστὴ ἐν Εὐρώπῃ ἡ μεταβολὴ αὕτη τῶν ἐν Ἑλλάδι καθεστώτων, αἱ Κυβερνήσεις τῶν τριῶν μεγάλων Δυνάμεων Ἀγγλίας, Γαλλίας καὶ Ρωσσίας, διεκδικήσασαι ἀπέναντι τῶν ἄλλων Δυνάμεων ἀποκλειστικὸν δικαίωμα παρεμβάσεως εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος, συνεννοήθησαν περὶ τοῦ πρακτέου· πρὸς ἀποφυγὴν δὲ περιπλοκῶν, ἀπεφάσισαν προκαταρκτικῶς ὅπως ἀνεχθῶσι μὲν τὴν νέαν Κυβέρνησιν τῆς Ἑλλάδος, ἀφήσωσι δὲ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν τὴν ἐκλογὴν τοῦ νέου Βασιλέως, παραιτούμεναι πάσης ὑποστηρίξεως τῆς Βαυαρικῆς δυναστείας.

Καὶ τοι ἡ ἀρχὴ τῆς μὴ ἐπεμβάσεως ὑπερίσχυσε κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, οὐχ ἥττον ὅμως ἐκάστη τῶν τριῶν Δυνάμεων ἐπεφυλάσσετο ἐνδομύχως ἵνα ὑποδείξῃ ἐν καιρῷ τῷ δέοντι τὸν

ἀρεστὸν αὐτῇ ὑποψήφιον, μόλις δὲ παρῆλθον πέντε ἡμέραι ἀπὸ τῆς ὀκτωβριανῆς μεταβολῆς, ἐρίφθη εἰς τὸ μέσον ὑπὸ τῆς ἰταλικῆς διπλωματίας ἡ ὑποψηφιότης τοῦ Πρίγκηπος Ἀμεδαίου, δευτεροτόκου υἱοῦ τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας Βικτορος Ἐμμανουήλ, προσπάθειαι δὲ ἤρξαντο καταβαλλόμεναι ὅπως συμφωνήσωσι καὶ αἱ τρεῖς Κυβερνήσεις ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ εἰρημένου Βασιλόπαιδος, καὶ ὑποδείξωσιν αὐτὸν ἀπὸ κοινοῦ εἰς τὴν Ἐθνικὴν Συνέλευσιν τῶν Ἑλλήνων. Ἀλλ' ἡ Ῥωσικὴ Κυβέρνησις οὐδόλως ἐφάνη εὐδιάθετος πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ὑποψηφιότητος ταύτης, ὑποτρέφουσα τὸ σχέδιον τῆς ἀναρρήσεως ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ θρόνου τοῦ Δουκὸς Εὐγενίου τῆς Λαύχ-
τεμβέργης, οὗ τινος τὴν ὑποψηφιότητα ἐπιτηδείως διέδωκεν ἡ Ῥωσικὴ διπλωματία ἐν τε τοῖς ἐπιστήμοις κύκλοις καὶ ἐν τῷ εὐρωπαϊκῷ τύπῳ.

Ἡ ὑποψηφιότης πρίγκηπος, ὅστις εἶχεν ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας ὡς ἀποτελῶν μέρος τῆς αὐτοκρατορικῆς οἰκογενείας, ἐτάραξε τὰ μέγιστα τὴν Ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν, ἥτις μετὰ πολλὴν σκέψιν περὶ τοῦ πρακτέου, ἔρριψεν ἀπροκαλύπτως εἰς τὸ μέσον τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Πρίγκηπος Ἀλφρέδου, υἱοῦ τῆς Βασιλίσσης Βικτωρίας, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ματαιώσῃ οὕτω τὴν ἐκλογὴν τοῦ Δουκὸς τῆς Λαύχτεμβέργης. Πρὸς ἀσφαλεστέραν ἐπιτυχίαν τοῦ σχεδίου τούτου, ἀπεφασίσθη συγχρόνως καὶ ἡ παραχώρησις ὀλοκλήρου τῆς Ἐπτανήσου εἰς τὴν Ἑλλάδα, συνδεθεῖσα ἐπιτηδείως μετὰ τῆς ἐκλογῆς Ἡγεμόνος ἀρεστοῦ τῇ Ἀγγλίᾳ.

Ὁ Αὐτοκράτωρ Ναπολεὼν ἐκλινεν ἐνδομύχως ὑπὲρ τοῦ ὑποψηφίου τῆς Ῥωσσίας, ἐλπίζων ἵνα κερδίσῃ, διὰ τῆς παραχωρήσεως ταύτης, τὴν περιπόθητον αὐτῷ Ῥωσικὴν συμμαχίαν· φοβούμενος ὅμως ἀφ' ἐτέρου μήπως κινήσῃ τὴν χολὴν τοῦ Λόρδου Παλμερστῶνος, καὶ ἀναμένων βοηθητικὴν τινα τροπὴν τῶν πραγμάτων, ἀνέβαλλεν ὅπως ἐκφρασθῇ ρητῶς πρὸς τὸν ζητήσαντα ἐπανελημμένως τὴν γνώμην του Πρεσβυτὴν τῆς Ἑλλάδος ἐν Παρισίοις Στρατηγὸν Καλλέργην, οὕτω δὲ προέλαβεν ἡ Ἀγγλικὴ διπλωματία, καὶ ἐπροκάλεσε τὴν διὰ πανδήμου ψηφοφορίας ἐκλογὴν τοῦ Πρίγκηπος Ἀλφρέδου, ὡς Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος. (*).

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ἡ Ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἦλθεν εἰς διαπραγματεύσεις μετὰ τῶν ἄλλων δύο Δυνάμεων, προσφερομένη ὅπως ἀρνηθῇ τὸ Στέμμα τῆς Ἑλλάδος ἐὰν ἀποσυρθῇ ἐντελῶς ἡ ὑποψηφιότης τοῦ Δουκὸς τῆς Λαύχτεμβέργης, καὶ θεωρηθῇ οὗτος ὡς ἀποκλειόμενος διὰ τοῦ Πρωτοκόλλου τοῦ Φεβρουαρίου 1832, τοῦ ἀπαγορευ-

(*) Κατὰ τὴν γενομένην ἀπαρίθμησιν τῶν ψήφων ὑπὸ τῆς κληρωθείσης ἐπὶ τούτῳ ἐπιτροπῆς τῆς ἐν Ἀθήναις Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ὁ ἡγεμονόπαις Ἀλφρέδος ἔλαβε ψήφους 230,016 ἐπὶ 244,202 ψηφοφορησάντων.